Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/857

2024 4 24

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2024/857

2023 m. gruodžio 1 d.

kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES papildoma techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatoma standartizuota ir supaprastinta standartizuota rizikos, kylančios dėl galimų palūkanų normų pokyčių, turinčių įtakos ir įstaigos nuosavo kapitalo ekonominei vertei, ir ne prekybos knygos veiklos grynosioms palūkanų pajamoms, vertinimo metodika

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB ([1]), ypač į jos 84 straipsnio 5 dalies trečią pastraipą,

kadangi:

(1) siekiant kuo labiau suderinti praktiką, kai nustatoma standartizuota metodika, naudojama apskaičiuojant patikimus palūkanų normos rizikos ne prekybos knygoje įverčius, būtina nustatyti įstaigoms pagrindinius techninius rizikos vertinimo elementus, be kita ko, pinigų srautų skirstymo taisykles, automatinių pasirinkimo sandorių apskaičiavimą, tikrąja verte vertinamų priemonių apskaičiavimą ir pinigų srautų diskontavimo ir prognozavimo taisykles;

(2) siekiant užtikrinti atitinkamų tarptautinių standartų tęstinumą ir jų laikymąsi, standartizuotos metodikos apibrėžtys, elementai ir etapai turėtų būti grindžiami apibrėžtimis, elementais ir etapais, nustatytais Europos bankininkystės institucijos gairėse dėl palūkanų normos rizikos, kylančios iš ne prekybos knygos veiklos, valdymo ([2]) ir 2016 m. balandžio mėn. Bazelio bankų priežiūros komiteto standartizuotoje metodikoje ([3]);

(3) siekiant užtikrinti suderintą palūkanų normos rizikos ne prekybos knygoje nustatymą, vertinimą, valdymą ir mažinimą, dera, kai įmanoma, nustatyti standartines prielaidas, visų pirma automatinių pasirinkimo sandorių atvejams. Nustatant tokias prielaidas būtina atsižvelgti į tai, kad profesionalios sandorio šalys paprastai pasinaudoja pasirinkimo sandoriais savo naudai. Gali būti situacijų, kai privalomo pobūdžio prielaidų padaryti neįmanoma, nes dėl tokių prielaidų rizikos vertinimams gali trūkti tikslumo, pavyzdžiui, kalbant apie neprofesionaliųjų klientų elgesį konkrečių finansinių priemonių atžvilgiu įvykus palūkanų normų sukrėtimams. Tokioms situacijoms, jei įmanoma, būtina nustatyti etapus, apibrėžtis ir vertinimo apribojimus, kurių turėtų laikytis įstaigos;

(4) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas įstaigoms įgyvendinti standartizuotą metodiką ir atsižvelgiant į tai, kad tiek nuosavo kapitalo ekonominės vertės, tiek grynųjų palūkanų pajamų vertinimai turėtų būti grindžiami perkainojimo pinigų srautais, šių abiejų parametrų įvertinimo metodai turėtų būti grindžiami tomis pačiomis skirstymo į terminų intervalus taisyklėmis. Tačiau siekiant teisingai apskaičiuoti prognozuojamos nerizikingos palūkanų normos, taikomos perkainojimo pinigų srautų reinvestavimui ar refinansavimui, įtaką, grynųjų palūkanų pajamų parametro tikslu reikia papildomai priskirti pinigų srautus atskaitos termino intervalui;

(5) be to, atsižvelgiant į tai, kad į nuosavo kapitalo ekonominės vertės ir grynųjų palūkanų pajamų apskaičiavimą įtraukiamoms finansinėms priemonėms būdingos skirtingos ypatybės, be kita ko, fiksuotosios ar kintamosios palūkanų normos, ir skirtingos elgesiu grindžiamos prielaidos, ir siekiant nuosekliai atlikti tą apskaičiavimą, kiekvienos rūšies finansinėms priemonėms nustatant specialias priskyrimo taisykles būtina tas ypatybes apsvarstyti;

([1]) OL L 176, 2013 6 27, p. 338.
([2]) EBA/GL/2018/02, 2018 m. liepos 19 d.
([3]) Bazelio bankų priežiūros komitetas „Palūkanų normos rizika ne prekybos knygoje“ (*Interest rate risk in the banking book*), 2016 m. balandžio mėn.

(6) siekiant užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp apskaičiavimo rezultatų palyginamumo ir lankstumo, būtino atsižvelgiant į ilgalaikę perspektyvą ir būdingą veiklos sudėtingumą, užtikrinimo, į grynųjų palūkanų pajamų apskaičiavimą turėtų būti įtraukti komercinės maržos ir skirtumo komponentai. Tačiau apskaičiuodamos nuosavo kapitalo ekonominę vertę įstaigos turėtų laikytis savo vidaus lygmeniu taikomo palūkanų normos rizikos ne prekybos knygoje valdymo ir vertinimo metodo;

(7) siekiant padidinti jautrumą rizikai ir atsižvelgti į konkrečioms įstaigoms būdingas sąlygas, susijusias su elgesiu grindžiamais pinigų srautais, neterminuotųjų indėlių pinigų srautų priskyrimą grindžiančios prielaidos, paskolos, kurioms būdinga išankstinio grąžinimo rizika, ir terminuotieji indėliai, kuriems būdinga išankstinio atsiėmimo rizika, pirmiausia turėtų būti grindžiami įstaigų vertinimais, kurie bėgant laikui taikomi nuosekliai. Tačiau siekiant pabrėžti standartizuotą metodikos pobūdį, šiems elgesiu grindžiamiems pinigų srautams taikomą apdairumo principą reikėtų pagerinti padauginant juos iš fiksuotų skaliarų, priklausančių nuo taikytino scenarijaus. Be to, neterminuotiesiems indėliams reikėtų užtikrinti apdairumo principą taikant standartizuotas viršutines ribas pagrindinio komponento procentinei daliai ir vidutiniam terminui, priklausomai nuo sandorio šalies kategorijos;

(8) siekiant užtikrinti pinigų srautų skirstymo proporcingumą, tais atvejais, kai tam tikrų pozicijų reikšmingumas nebesiekia iš anksto nustatytų ribų, įstaigoms turėtų būti leista neatlikti tam tikrų vertinimų, susijusių su neterminuotaisiais indėliais, paskolomis, kurioms būdinga išankstinio grąžinimo rizika, terminuotaisiais indėliais, kuriems būdinga išankstinio atsiėmimo rizika, neveiksniomis pozicijomis, fiksuotųjų palūkanų normų mažmeninėmis linijomis ir bazine rizika;

(9) kad galėtų paprasčiau įgyvendinti standartizuotą metodiką, įstaigos kiekvienam perkainojimo termino intervalui arba perkainojimo ir atskaitos termino intervalui turėtų nustatyti aktualią normą, užuot tą normą nustačiusios kiekvienam perkainojimo pinigų srautui;

(10) nustatydamos prognozuojamo naujo verslo komercines maržas apskaičiuojant grynąsias palūkanų pajamas ir apskaičiuodamos naujausius įverčius, įstaigos turėtų naudotis naujausiais pastebėjimais, susijusiais su atitinkamos rūšies produktais, sandorio šalies kategorija ir geografine vietove. Todėl tie pastebėjimai paprastai turėtų apimti per praėjusius metus stebėtus sandorius arba finansinės priemonės stebimos rinkos kainas, kai yra prieinamos kotiruojamos rinkos kainos;

(11) taikant standartizuotą metodiką grynosioms palūkanų pajamoms gaunami rezultatai yra didžiausios informacinės vertės tada, kai nustatytas grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis yra vieni metai. Tačiau įstaigos, kurioms būdinga reikšminga maždaug vienų metų ar ilgesnių terminų koncentracija, dažnai gali gauti papildomos naudingos informacijos apskaičiuodamos grynųjų palūkanų pajamų jautrumą palūkanoms ilgesniu laikotarpiu. Šiomis aplinkybėmis, taip pat siekiant papildyti nuosavo kapitalo ekonominės vertės parametrą, laikotarpis, į kurį atsižvelgiama apskaičiuojant grynąsias palūkanų pajamas, turėtų būti ne trumpesnis kaip vieni metai;

(12) bazinė rizika gali daryti reikšmingą įtaką grynosioms palūkanų pajamoms. Šiomis aplinkybėmis, taip pat remiantis Europos bankininkystės institucijos nustatyta esama praktika, būtina numatyti metodiką, kurią taikydamos įstaigos vertintų bazinės rizikos poveikį;

(13) nustatant supaprastintą standartizuotą metodiką būtina užtikrinti tiek proporcingumą, tiek apdairumą. Tuo tikslu toje supaprastintoje standartizuotoje metodikoje reikėtų nustatyti keletą elementų, įskaitant tam tikrus supaprastinimus, kuriais sukuriama sistema, tinkama mažesnius rizikos vertinimo pajėgumus turinčioms mažoms ir nesudėtingoms įstaigoms, ir apdairumo priemones, kuriomis būtų užtikrintas metodo patikimumas. Tokie supaprastinimai ir apdairumo priemonės turėtų apimti privalomo pobūdžio linijinį neterminuotųjų indėlių pinigų srautų skirstymą, be kita ko, pagrindiniam komponentui taikant nuo scenarijaus priklausomus skaliarus, ir supaprastintą automatinio pasirinkimo sandorio poveikio apskaičiavimą pagal išmokas. Be to, siekiant to paties supaprastinimo ir apdairumo tikslo, grynųjų palūkanų pajamų priemonė turėtų būti grindžiama palūkanų normų apskaičiavimu tiek pagal kiekvienos rūšies produkto vidutinį atskaitos terminą ir vidutinę komercinę maržą, tiek pagal palūkanų normą iki finansinių priemonių perkainojimo datos, apskaičiuojamą naudojant vidutinių palūkanų normų įverčius;

(14) šis reglamentas grindžiamas Europos bankininkystės institucijos Komisijai pateiktais techninių reguliavimo standartų projektais;

(15) Europos bankininkystės institucija dėl techninių reguliavimo standartų projektų, kuriais pagrįstas šis reglamentas, surengė atviras viešas konsultacijas, išnagrinėjo galimas susijusias sąnaudas ir naudą ir paprašė Bankininkystės suinteresuotųjų subjektų grupės, įsteigtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010 ([4]) 37 straipsnį, pateikti rekomendacijų,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) tariamasis perkainojimo pinigų srautas – vienas iš šių:

   a) pagrindinė suma jos perkainojimo metu, kai toks perkainojimas atliekamas ankstesnę iš šių datų:

      i) datą, kurią įstaiga ar jos sandorio šalis turi teisę vienašališkai pakeisti palūkanų normą;

      ii) datą, kurią kintamųjų palūkanų priemonės palūkanų norma automatiškai pasikeičia dėl palūkanų normų lyginamojo indekso, apibrėžto Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1011 ([5]) 3 straipsnio 1 dalies 22 punkte, pokyčio;

   b) jei a punkte nurodytas perkainojimas nevykdomas, pagrindinė suma jos ar jos dalies grąžinimo metu;

   c) palūkanų mokėjimas už tą pagrindinės sumos dalį, kuri dar nėra grąžinta ar perkainota;

2) perkainojimo data – data, kurią susidaro tariamasis perkainojimo pinigų srautas;

3) nerizikinga palūkanų norma – konkrečios valiutos palūkanų norma, atitinkanti pelningumo pagal terminą kreivę, neapimančią konkrečiai finansinei priemonei ar subjektui būdingų kredito maržų ar likvidumo skirtumų;

4) fiksuotųjų palūkanų priemonė – finansinė priemonė, generuojanti palūkanų mokėjimų, kurie yra iš anksto nustatyti pagal fiksuotąją palūkanų normą ir mokėtini iki sutarties termino pabaigos, pinigų srautus;

5) kintamųjų palūkanų priemonė – finansinė priemonė, kurios palūkanų norma yra perskaičiuojama iš anksto nustatytomis datomis pasikeitus palūkanų normų lyginamajam indeksui, apibrėžtam Reglamento (ES) 2016/1011 3 straipsnio 1 dalies 22 punkte, arba įstaigos viduje administruojamam indeksui;

([4]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

([5]) 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011 dėl indeksų, kurie kaip lyginamieji indeksai naudojami finansinėse priemonėse ir finansinėse sutartyse arba siekiant įvertinti investicinių fondų veiklos rezultatus, kuriuo iš dalies keičiami direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 596/2014 (OL L 171, 2016 6 29, p. 1).

6) automatinis palūkanų normos pasirinkimo sandoris – aiškiai nustatytas ar numanomas pasirinkimo sandoris, nurodytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013 ([6]) 325e straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje, įskaitant pasirinkimo sandorį, pagal kurį įstaiga, nepriklausomai nuo sutartinės prievolės, tikriausiai sumokės savo sandorio šaliai išmoką, kai tas sandoris atitinka visas šias sąlygas:

   a) išmoka pagal pasirinkimo sandorį priklauso nuo palūkanų normos;

   b) pasirinkimo sandorio turėtojas pasinaudoja pasirinkimo sandoriu vien iš piniginių paskatų;

7) elgesiu grindžiamas palūkanų normos pasirinkimo sandoris – pasirinkimo sandoris, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 325e straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje, įskaitant pasirinkimo sandorį, pagal kurį įstaiga, nepriklausomai nuo sutartinės prievolės, tikriausiai sumokės savo sandorio šaliai išmoką, kai tas sandoris atitinka visas šias sąlygas:

   a) išmokos pagal pasirinkimo sandorius priklauso nuo palūkanų normos;

   b) pasinaudojimą pasirinkimo sandoriu lemia ne vien sandorio šalies piniginės paskatos, bet tos sandorio šalies elgesys;

8) neterminuotasis indėlis – įsipareigojimas be termino, kai indėlininkas gali bet kada atsiimti indėlį;

9) mažmeninis indėlis – mažmeninis indėlis, apibrėžtas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 411 straipsnio 2 punkte;

10) mažmeninis atsiskaitomasis indėlis – vienas iš šių:

   a) mažmeninis neterminuotasis indėlis atsiskaitomojoje sąskaitoje, t. y. sąskaitoje, į kurią reguliariai įskaitomi arba nuo kurios reguliariai nurašomi darbo užmokesčiai, pajamos ar išlaidos (vykdomos operacijos);

   b) mažmeninis neterminuotasis indėlis, kuriam neskaičiuojamos palūkanos net ir didelių palūkanų normų aplinkoje;

11) mažmeninis neatsiskaitomasis indėlis – mažmeninis neterminuotasis indėlis, kuris nėra laikomas atsiskaitomojoje sąskaitoje arba kuriam neskaičiuojamos palūkanos;

12) didmeninis indėlis – indėlis, kuris nėra mažmeninis indėlis;

13) stabilusis neterminuotasis indėlis – neterminuotojo indėlio dalis, kuri tikriausiai nebus atsiimta esant palūkanų normoms, vyravusioms tuo metu, kai standartizuota metodika taikyta tariamųjų perkainojimo pinigų srautų skirstymui;

14) perkeliamoji norma – rinkos palūkanų normos pokyčio procentinė dalis, kurią įstaiga priskiria indėliui, siekdama išlaikyti tokį patį stabiliųjų indėlių lygį esant palūkanų normoms, vyravusioms tuo metu, kai standartizuota metodika taikyta tariamųjų perkainojimo pinigų srautų skirstymui;

15) pagrindinis komponentas – stabiliojo neterminuotojo indėlio dalis, kuri tikriausiai nebus perkainota net ir įvykus reikšmingiems palūkanų normų aplinkos pokyčiams;

16) nepagrindinis komponentas – neterminuotojo indėlio dalis, kuri nėra pagrindinis komponentas;

17) geografinė vietovė – tų skolininkų arba indėlininkų, kurie yra juridiniai asmenys, įsisteigimo šalis, arba tų skolininkų arba indėlininkų, kurie yra fiziniai asmenys, gyvenamoji šalis;

18) atskaitos terminas – laikotarpis, į kurį atsižvelgiant finansinė priemonė perkainojama.

([6]) 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl riziką ribojančių reikalavimų kredito įstaigoms, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

2 straipsnis

Į vertinimą įtrauktos ne prekybos knygos pozicijos

1. Standartizuotos metodikos ir supaprastintos standartizuotos metodikos, nurodytų Direktyvos 2013/36/ES 84 straipsnio 1 dalyje, tikslu įstaigos įvertina kiekviena valiuta turimas ne prekybos knygos pozicijas, kurios yra reikšmingos, kaip nurodyta 3 straipsnyje. Tos ne prekybos knygos pozicijos apima:

a) ne prekybos knygos pozicijas finansinio turto forma;

b) ne prekybos knygos pozicijas įsipareigojimų forma;

c) ne prekybos knygos pozicijas nebalansinių straipsnių forma.

2. 1 dalyje nurodytos ne prekybos knygos pozicijos apima visas šias priemones:

a) palūkanų normos išvestines finansines priemones;

b) ne palūkanų normos išvestines finansines priemones, kurių visi pinigų srautai arba jų dalis yra nustatomi susiejant juos su palūkanų norma;

c) pensijų įsipareigojimus ir pensijų planų turtą, nebent jų palūkanų normos rizika įtraukiama į kitą rizikos matą;

d) palūkanų normoms jautrų turtą, kuris nėra nurodytas a, b ir c punktuose ir nėra atskaitomas iš bendro 1 lygio nuosavo kapitalo;

e) palūkanų normoms jautrius įsipareigojimus, kurie nėra nurodyti a, b ir c punktuose ir nėra nei bendro 1 lygio nuosavo kapitalo priemonės, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 28 straipsnyje, nei kitos nuolatinės priemonės be pareikalavimo datų;

f) palūkanų normoms jautrius balansinius straipsnius, išskyrus nurodytuosius a, b ir c punktuose;

g) smulkias prekybos knygos pozicijas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 94 straipsnyje, nebent jų palūkanų normos rizika įtraukiama į kitą rizikos matą.

Taikant e punktą, palūkanų normoms jautrūs įsipareigojimai apima nepalūkaninius indėlius.

3 straipsnis

Ne prekybos knygos pozicijų reikšmingumas

Įstaigos laiko ne prekybos knygos pozicijas reikšmingomis bet kuriuo iš šių atvejų:

a) kai turto arba įsipareigojimų balansinė vertė tam tikra valiuta siekia bent 5 % viso ne prekybos knygoje apskaitomo finansinio turto ar įsipareigojimų vertės;

b) kai turto arba įsipareigojimų balansinė vertė tam tikra valiuta nesiekia 5 % viso ne prekybos knygoje apskaitomo finansinio turto ar įsipareigojimų vertės, o į skaičiavimą įtraukto finansinio turto ar įsipareigojimų suma yra mažesnė nei 90 % viso ne prekybos knygoje apskaitomo finansinio turto, išskyrus materialųjį turtą, arba įsipareigojimų.

4 straipsnis

Scenarijų klasifikacija

Siekdamos nustatyti, vertinti, valdyti ir mažinti riziką, kylančią dėl galimų palūkanų normų pokyčių, darančių poveikį tiek nuosavo kapitalo ekonominei vertei, tiek įstaigos ne prekybos knygos veiklos grynosioms palūkanų pajamoms, įstaigos skirsto scenarijus, įskaitant priežiūrinius sukrėtimų scenarijus, nurodytus Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2024/856 ([7]) 1 straipsnyje, į šias rūšis priklausomai nuo palūkanų normos pokyčių:

a) lygiagretus sukrėtimas, kuris yra vienas iš šių:

   i) lygiagretaus visų terminų palūkanų normų kilimo sukrėtimas;

   ii) lygiagretaus visų terminų palūkanų normų kritimo sukrėtimas;

b) su terminų struktūros rotacija susijęs sukrėtimas, kuris yra vienas iš šių:

   i) ilgų terminų palūkanų normų kritimas ir trumpų terminų palūkanų normų kilimas, lemiantis palūkanų normų kreivės plokštėjimą;

   ii) ilgų terminų palūkanų normų kilimas ir trumpų terminų palūkanų normų kritimas, lemiantis palūkanų normų kreivės statėjimą;

c) netolygus sukrėtimas, kuris yra vienas iš šių:

   i) palūkanų normų kilimo, labiau veikiančio trumpus terminus, sukrėtimas;

   ii) palūkanų normų kritimo, labiau veikiančio trumpus terminus, sukrėtimas.

II SKYRIUS

ĮSTAIGOS NE PREKYBOS KNYGOS VEIKLOS NUOSAVO KAPITALO EKONIMINEI VERTEI KYLANČIOS RIZIKOS VERTINIMO STANDARTIZUOTA METODIKA

5 straipsnis

Tariamųjų perkainojimo pinigų srautų priskyrimo bendrieji reikalavimai

1. Pagal standartizuotą metodiką vertindamos riziką, kylančią dėl galimų palūkanų normų pokyčių, turinčių įtakos įstaigų ne prekybos knygos pozicijų nuosavo kapitalo ekonominei vertei, įstaigos priskiria savo ne prekybos knygos pozicijų tariamuosius perkainojimo pinigų srautus atitinkamiems perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 1 punkte, tokiu būdu:

a) fiksuotųjų palūkanų priemonės – pagal 6 straipsnį;

b) kintamųjų palūkanų priemonės – pagal 7 straipsnį;

c) neterminuotieji indėliai – pagal 8 straipsnį;

d) fiksuotųjų palūkanų paskolos, kurioms būdinga išankstinio grąžinimo rizika, – pagal 9 straipsnį;

e) fiksuotųjų palūkanų terminuotieji indėliai, kuriems būdinga išankstinio atsiėmimo rizika, – pagal 10 straipsnį;

f) išvestinės finansinės priemonės be pasirinkimo sandorių – pagal 11 straipsnį;

([7]) 2023 m. gruodžio 1 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/856, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES papildoma techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatomi priežiūriniai sukrėtimų scenarijai, bendros modeliavimo ir parametrų prielaidos ir tai, kas yra didelis sumažėjimas (OL L, 2024/856, 2024 4 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/856/oj).

g) priemonės, kurios nėra a–f punktuose nurodytos priemonės, – pagal 12 straipsnį.

2. Įstaigos vertina palūkanų mokėjimų komercines maržas ir kitus skirtumo komponentus priklausomai nuo to, ar jie į tariamuosius perkainojimo pinigų srautus įtraukiami, ar neįtraukiami, pagal savo vidaus lygmeniu taikomą palūkanų normos rizikos ne prekybos knygoje valdymo ir vertinimo metodą.

Įstaigos, kurios į tariamuosius perkainojimo pinigų srautus komercinių maržų ir kitų skirtumo komponentų neįtraukia, imasi visų šių priemonių:

a) taiko skaidrią metodiką nustatydamos kiekvienos priemonės inicijavimo metu taikytą nerizikingą palūkanų normą ir tą metodiką nuosekliai taiko visuose padaliniuose;

b) užtikrina, kad komercinių maržų ir kitų skirtumo komponentų neįtraukimas į tariamuosius perkainojimo pinigų srautus atitiktų tai, kaip įstaiga valdo ir apdraudžia palūkanų normos riziką ne prekybos knygoje;

c) apie komercinių maržų ir kitų skirtumo komponentų neįtraukimą praneša kompetentingai institucijai.

3. Priskirdamos savo ne prekybos knygos pozicijų tariamuosius perkainojimo pinigų srautus, kaip nurodyta 1 dalyje, įstaigos:

a) neatsižvelgia į įterptojo automatinio palūkanų normos pasirinkimo sandorio poveikį tariamiesiems perkainojimo pinigų srautams;

b) atsižvelgia į įterptojo elgesiu grindžiamo palūkanų normos pasirinkimo sandorio poveikį tariamiesiems perkainojimo pinigų srautams.

6 straipsnis

Fiksuotųjų palūkanų priemonės

1. Tariamuosius perkainojimo pinigų srautus, susidarančius iš ne prekybos knygos pozicijų, susijusių su fiksuotųjų palūkanų priemonėmis, palūkanų mokėjimų, įstaigos priskiria atitinkamiems perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 1 punkte, pagal perkainojimo datą, atsižvelgdamos į visus 5 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytus neįtrauktinus elementus.

2. Pinigų srautus, susidarančius iš ne prekybos knygos pozicijų, susijusių su fiksuotųjų palūkanų priemonėmis, pagrindinės sumos tarpinių ir galutinių grąžinimo išmokų, įstaigos priskiria atitinkamiems perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 1 punkte, pagal perkainojimo datą.

7 straipsnis

Kintamųjų palūkanų priemonės

Tariamuosius perkainojimo pinigų srautus, susidarančius iš ne prekybos knygos pozicijų, susijusių su kintamųjų palūkanų priemonėmis, įstaigos priskiria atitinkamiems perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 1 punkte, pagal perkainojimo datą taip:

a) pinigų srautus, susidarančius iš palūkanų mokėjimų, išskyrus skirtumo komponento mokėjimus iki kitos perkainojimo datos, – kaip nurodyta sutartiniame susitarime;

b) likusią pagrindinę sumą – kaip nurodyta sutartiniame susitarime;

c) skirtumo komponentus – iki galutinio sutarties termino, neatsižvelgiant į jokį neamortizuotos pagrindinės sumos perkainojimą, išskyrus atvejus, kai tie skirtumo komponentai yra neįtraukiami pagal 5 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą.

8 straipsnis

Neterminuotieji indėliai

1. Įstaigos skirsto neterminuotuosius indėlius priklausomai nuo sandorio šalies rūšies į šias kategorijas:

a) mažmeniniai neterminuotieji indėliai, kurie toliau skirstomi į:

i) mažmeninius atsiskaitomuosius indėlius;

ii) mažmeninius neatsiskaitomuosius indėlius;

b) didmeniniai neterminuotieji indėliai, kurie toliau skirstomi į:

i) didmeninius finansinių klientų indėlius;

ii) didmeninius ne finansinių klientų indėlius.

2. Įstaigos išskiria:

a) stabilią ir nestabilią 1 dalies a punkto i ir ii papunkčiuose ir b punkto ii papunktyje nurodytų indėlių dalis, remdamosi stebėtais indėlių dydžio pokyčiais, įvykusiais dėl nerizikingos palūkanų normos kilimo ir kritimo per bent 10 ankstesnių metų laikotarpį;

b) 1 dalyje nurodytų neterminuotųjų indėlių stabilios dalies pagrindinį ir nepagrindinį komponentą.

Norėdamos apskaičiuoti b punkte nurodytų neterminuotųjų indėlių stabilios dalies nepagrindinio komponento sumą, įstaigos visų stabiliųjų neterminuotųjų indėlių sumą padaugina iš perkeliamosios normos.

3. Vertindamos 2 dalies antroje pastraipoje nurodytą perkeliamąją normą, įstaigos atsižvelgia į panašių ypatybių turinčias ne prekybos knygos pozicijas ir į šiuos elementus:

a) dabartinį palūkanų normų lygį;

b) įstaigos siūlomos normos ir rinkos normos skirtumą;

c) konkurenciją su kitomis įmonėmis;

d) įstaigos geografinę vietovę;

e) demografines ir kitas aktualias įstaigos klientų bazės ypatybes;

f) mažai tikėtiną neterminuotųjų indėlių stabilios dalies pagrindinio komponento perkainojimą, net įvykus reikšmingiems palūkanų normų aplinkos pokyčiams.

4. Sukrėtimų scenarijuose, pagal kuriuos numatomas trumpalaikių palūkanų normų kilimas, kaip nurodyta 4 straipsnio a punkto i papunktyje, b punkto i papunktyje ir c punkto i papunktyje, įstaigos neterminuotųjų indėlių stabilios dalies pagrindinį komponentą, apskaičiuotą pagal 2 ir 3 dalis, daugina iš 0,8 ir atitinkamai padidina nepagrindinį komponentą.

5. Sukrėtimų scenarijuose, pagal kuriuos numatomas trumpalaikių palūkanų normų kritimas, kaip nurodyta 4 straipsnio a punkto ii papunktyje, b punkto ii papunktyje ir c punkto ii papunktyje, įstaigos neterminuotųjų indėlių stabilios dalies pagrindinį komponentą, apskaičiuotą pagal 2 ir 3 dalis, daugina iš 1,2 ir atitinkamai sumažina nepagrindinį komponentą.

6. Taikydamos 2–5 dalis, įstaigos neterminuotųjų indėlių stabilios dalies pagrindinio komponento procentinei daliai, apskaičiuotai pagal 2 ir 3 dalis, taiko šias viršutines ribas:

a) 90 % mažmeniniams atsiskaitomiesiems indėliams, nurodytiems 1 dalies a punkto i papunktyje;

b) 70 % mažmeniniams neatsiskaitomiesiems indėliams, nurodytiems 1 dalies a punkto ii papunktyje;

c) 50 % didmeniniams ne finansinių klientų indėliams, nurodytiems 1 dalies b punkto ii papunktyje.

7. Visus finansinių klientų didmeninius indėlius, nurodytus 1 dalies b punkto i papunktyje, įstaigos vertina kaip neterminuotuosius indėlius be pagrindinio komponento.

8. Neterminuotųjų indėlių nepagrindinį komponentą įstaigos priskiria priedo 1 punkto a papunktyje nurodytam perkainojimo terminų intervalui.

9. Neterminuotųjų indėlių pagrindinius komponentus įstaigos bėgant laikui nuosekliai priskiria atitinkamiems perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 1 punkte, remdamosi stebėtais vidaus duomenimis ir laikydamosi šių terminų apribojimų, apskaičiuotų kaip svertinis vidurkis:

a) 5 metai neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 1 dalies a punkto i papunktyje;

b) 4,5 metų neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 1 dalies a punkto ii papunktyje;

c) 4 metai neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 1 dalies b punkto ii papunktyje.

10. Įstaigos neterminuotuosius indėlius laiko neterminuotaisiais indėliais be pagrindinio komponento, kai visa neterminuotųjų indėlių suma nesiekia 2 % ne prekybos knygos pozicijų, kurios apskaitomos kaip įsipareigojimas pagal taikytiną apskaitos sistemą.

9 straipsnis

Fiksuotųjų palūkanų paskolos, kurioms būdinga išankstinio grąžinimo rizika

1. Įstaigos vertina, kad fiksuotųjų palūkanų paskoloms mažmeniniams klientams yra būdinga išankstinio grąžinimo rizika, kai skolininkas gali grąžinti visą likusią pagrindinę sumą ar jos dalį anksčiau, nei sueina sutartyje nustatyta grąžinimo data arba pagrindinės sumos sutarties terminas:

a) arba dėl tokio grąžinimo nepatirdamas ekonominių sąnaudų, arba

b) patirdamas ekonominių sąnaudų, vos viršijančių išankstinio grąžinimo ribą.

2. Ne prekybos knygos pozicijoms, nurodytoms 1 ir 7 dalyse, įstaigos nustato bazinę metinę sąlyginę išankstinio grąžinimo normą kiekviena valiuta tokiu būdu, kuris išliktų nuoseklus bėgant laikui ir tiktų išankstinio grąžinimo normų vidurkiui. Tą išankstinio grąžinimo normų vidurkį įstaigos apskaičiuoja atskirai kiekvienam vienarūšių ne prekybos knygos pozicijų portfeliui pagal vyraujančią palūkanų normų struktūrą pagal terminą, remdamosi visais turimais vidaus pastebėjimais.

Taikydamos pirmą pastraipą, įstaigos išankstinio grąžinimo normą gali prilyginti 0, kai 1 dalyje nurodytų fiksuotųjų palūkanų paskolų ir 7 dalyje nurodyto fiksuotųjų palūkanų turto bendra suma nesiekia 5 % ne prekybos knygos pozicijų, apskaitomų kaip turtas pagal taikytiną apskaitos sistemą.

3. Pagal 2 dalį apskaičiuotą sąlyginę išankstinio grąžinimo normą įstaigos pakoreguoja taip:

a) scenarijuose, pagal kuriuos numatomas palūkanų normų kilimas, kaip nurodyta 4 straipsnio a punkto i papunktyje, b punkto ii papunktyje ir c punkto i papunktyje, įstaigos sąlyginę išankstinio grąžinimo normą padaugina iš 0,8;

b) scenarijuose, pagal kuriuos numatomas palūkanų normų kritimas, kaip nurodyta 4 straipsnio a punkto ii papunktyje, b punkto i papunktyje ir c punkto ii papunktyje, įstaigos sąlyginę išankstinio grąžinimo normą padaugina iš 1,2.

4. Kiekvienam priedo 1 punkte nurodytam perkainojimo terminų intervalui įstaigos apskaičiuoja tikėtiną anksčiau grąžintų paskolų sumą per perkainojimo terminų intervalą sudaugindamos:

a) su tam tikros rūšies vienarūšiais produktais, išreikštais tam tikra valiuta, susijusių fiksuotųjų palūkanų paskolų, nurodytų 1 dalyje, neapmokėtą sumą;

b) pagal 2 dalį nustatytą sąlyginę išankstinio grąžinimo normą, padaugintą iš priedo 2 punkte nurodytos atitinkamo perkainojimo terminų intervalo trukmės ir pakoreguotą pagal 3 dalį.

Taikydamos a punktą, įstaigos neapmokėtomis sumomis nelaiko sumų, kurių terminas suėjo ar kurios buvo apmokėtos anksčiau, nei prasideda perkainojimo terminų intervalas.

5. Fiksuotųjų palūkanų paskolų, nurodytų 1 dalyje, anksčiau grąžintą sumą, įskaitant mažmeninių klientų pagal taikomą scenarijų mokamas baudas už iš anksto grąžinamą sumą, įstaigos priskiria atitinkamiems perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 1 punkte. Visas tų fiksuotųjų palūkanų paskolų, kurių išankstinio grąžinimo įstaigos nenumato, tariamųjų perkainojimo pinigų srautų dalis įstaigos priskiria atitinkamiems perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 1 punkte, pagal sutartyje nurodytą grąžinimo grafiką, apimantį visą tų paskolų sutarties termino trukmę.

6. Fiksuotųjų palūkanų paskolas didmeniniams klientams, kai skolininkas gali anksčiau grąžinti visą likusią pagrindinę sumą ar jos dalį anksčiau, nei sueina sutartyje nustatyta grąžinimo data arba pagrindinės sumos sutarties terminas, įstaigos vertina pagal 6 ir 13 straipsnius.

7. Kai įstaigai kyla rizika dėl vertybinių popierių, kurių pagrindinės priemonės yra 1 dalyje nurodytos fiksuotųjų palūkanų paskolos, forma turimo turto (toliau – fiksuotųjų palūkanų turtas) ir to fiksuotųjų palūkanų turto emitentas neturi prievolės pakeisti fiksuotųjų palūkanų paskolų, jei jos anksčiau grąžinamos, ta įstaiga taiko skaidrumo metodą ir vertina ne prekybos knygos pozicijas, susijusias su tuo turtu, pagal 1 dalį, nepaisant to, ar tos įstaigos sandorio šalis yra didmeninis, ar mažmeninis klientas.

10 straipsnis

Fiksuotųjų palūkanų terminuotieji indėliai, kuriems būdinga išankstinio atsiėmimo rizika

1. Įstaigos vertina, kad fiksuotųjų palūkanų terminuotiesiems indėliams būdinga išankstinio atsiėmimo rizika, kai tenkinamos abi šios sąlygos:

a) tie fiksuotųjų palūkanų terminuotieji indėliai yra mažmeniniai indėliai;

b) indėlininkas turi galimybę atsiimti bet kokią fiksuotųjų palūkanų terminuotųjų indėlių likusią sumą anksčiau, nei sueina indėlio sutarties terminas.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, įstaigos gali vertinti fiksuotųjų palūkanų terminuotuosius indėlius pagal 6 straipsnį, kai dėl išankstinio tų indėlių atsiėmimo indėlininkui būtų taikoma bauda, kuria kompensuojamos tiek prarastos palūkanos nuo indėlio atsiėmimo datos iki jo sutarties termino, tiek indėlio atsiėmimo ekonominės sąnaudos.

3. Fiksuotųjų palūkanų terminuotuosius indėlius, kurie yra didmeniniai indėliai, įstaigos vertina pagal 6 straipsnį.

Kai didmeninis indėlininkas turi pasirinkimo galimybę atsiimti bet kokią likusią indėlio sumą anksčiau, nei sueina indėlio sutarties terminas, ir 2 dalies sąlygos netenkinamos, įstaigos tą pasirinkimo galimybę laiko įterptuoju automatiniu pasirinkimo sandoriu pagal 13 straipsnį.

4. 1 dalyje nurodytų fiksuotųjų palūkanų terminuotųjų indėlių bazinę kaupiamąją atsiėmimo normą įstaigos apskaičiuoja tokiu būdu, kuris išliktų nuoseklus bėgant laikui ir tiktų išankstinio atsiėmimo rodiklių vidurkiui. Tą terminuotųjų indėlių bazinę kaupiamąją atsiėmimo normą įstaigos apskaičiuoja atskirai kiekvienam vienarūšių produktų, išreikštų tam tikra valiuta, portfeliui pagal vyraujančią palūkanų normų struktūrą pagal terminą, remdamosi visais turimais vidaus pastebėjimais.

Taikydamos pirmą pastraipą, įstaigos terminuotųjų indėlių bazinę kaupiamąją atsiėmimo normą gali prilyginti 0, kai 1 dalyje nurodytų fiksuotųjų palūkanų terminuotųjų indėlių bendra suma nesiekia 5 % ne prekybos knygos pozicijų, apskaitomų kaip įsipareigojimai pagal taikytiną apskaitos sistemą.

5. Pagal 4 dalį nustatytą fiksuotųjų palūkanų terminuotųjų indėlių bazinę kaupiamąją atsiėmimo normą įstaigos pakoreguoja pagal taikytinus scenarijus taip:

a) scenarijuose, pagal kuriuos numatomas trumpalaikių palūkanų normų kritimas, kaip nurodyta 4 straipsnio a punkto ii papunktyje, b punkto ii papunktyje ir c punkto ii papunktyje, įstaigos atsiėmimo normą padaugina iš 0,8;

b) scenarijuose, pagal kuriuos numatomas trumpalaikių palūkanų normų kilimas, kaip nurodyta 4 straipsnio a punkto i papunktyje, b punkto i papunktyje ir c punkto i papunktyje, įstaigos atsiėmimo normą padaugina iš 1,2.

6. Kiekvienam priedo 1 punkte nurodytam perkainojimo terminų intervalui įstaigos apskaičiuoja tikėtiną anksčiau atsiimtų fiksuotųjų palūkanų terminuotųjų indėlių sumą sudaugindamos su tam tikros rūšies vienarūšiais produktais, išreikštais tam tikra valiuta, susijusius fiksuotųjų palūkanų terminuotuosius indėlius, nurodytus 1 dalyje, ir taikytiną fiksuotųjų palūkanų terminuotųjų indėlių bazinę kaupiamąją atsiėmimo normą, pakoreguotą pagal 5 dalį.

7. Visiems perkainojimo terminų intervalams ir vienarūšių produktų rūšių grupėms įstaigos apskaičiuoja bendrą anksčiau atsiimtų fiksuotųjų palūkanų terminuotųjų indėlių sumą agreguodamos anksčiau atsiimtas sumas, nurodytas 6 dalyje. Agreguotas anksčiau atsiimtas sumas įstaigos priskiria priedo 1 punkto a papunktyje nurodytam perkainojimo terminų intervalui. 1 dalyje nurodytų fiksuotųjų palūkanų terminuotųjų indėlių tariamųjų perkainojimo pinigų srautų dalis, kurių išankstinio atsiėmimo įstaigos nenumato, įstaigos priskiria atitinkamiems perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 1 punkte, pagal jų sutarties terminą.

11 straipsnis

Išvestinės finansinės priemonės be pasirinkimo sandorių

1. Įstaigos išskiria išvestines finansines priemones be pasirinkimo sandorių į mokėtojo ir gavėjo dalis.

2. Išvestinės finansinės priemonės be pasirinkimo sandorių gavėjo dalį įstaigos laiko gaunamų pinigų srautu, o mokėtojo dalį – netenkamų pinigų srautu.

Tariamuosius perkainojimo pinigų srautus įstaigos priskiria atitinkamiems priedo 1 punkte nurodytiems perkainojimo terminų intervalams.

3. Skirtingų valiutų palūkanų normų apsikeitimo sandorius, pagal kuriuos apsikeičiama skirtingomis valiutomis išreikštomis pagrindinėmis sumomis arba palūkanomis, įstaigos vertina atskirai kiekvienai daliai kiekviena valiuta.

4. Apsidraudimui naudojamų išvestinių finansinių priemonių palūkanų pajamas ir išlaidas įstaigos vertina atskirai nuo apdraustos pozicijos sukuriamų pajamų ir išlaidų.

12 straipsnis

Neveiksnios pozicijos ir fiksuotųjų palūkanų kreditavimo įsipareigojimai mažmeninėms sandorio šalims

1. Įstaigos, kurių neveiksnių pozicijų santykis yra 2 % arba didesnis, savo neveiksnių pozicijų tariamuosius perkainojimo pinigų srautus priskiria atitinkamiems priedo 1 punkte nurodytiems perkainojimo terminų intervalams. Tuos tikėtinus pinigų srautus, neįskaitant atidėjinių, jos priskiria atsižvelgdamos į jų susidarymo laiką ir tokiu būdu, kuris bėgant laikui taikomas nuosekliai.

Taikydamos pirmą pastraipą, įstaigos apskaičiuoja neveiksnių pozicijų santykį padalydamos neveiksnių skolos vertybinių popierių, paskolų ir išankstinių mokėjimų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 47a straipsnio 3 dalyje, sumą iš bruto skolos vertybinių popierių, paskolų ir išankstinių mokėjimų bendros sumos.

2. Kai fiksuotųjų palūkanų kreditavimo įsipareigojimų mažmeninėms sandorio šalims tariamųjų sumų suma viršija 2 % ne prekybos knygos pozicijų, kurios apskaitomos kaip turtas pagal taikytiną apskaitos sistemą, įstaigos apskaičiuoja panaudotą sumą tiek pagal pagrindinį scenarijų, tiek pagal taikytinus scenarijus, nurodytus 4 straipsnyje, remdamosi:

a) istoriniais vidaus pastebėjimais, susijusiais su fiksuotųjų palūkanų kreditavimo įsipareigojimų panaudojimu pagal sandorio šalies rūšis panašiomis sąlygomis;

b) sandorio šalies sutarties verte pagal pagrindinį scenarijų;

c) sandorio šalies sutarties verte pagal sukrėtimų scenarijų.

Apskaičiuotas panaudotas sumas įstaigos priskiria atitinkamiems priedo 1 punkte nurodytiems perkainojimo terminų intervalams pagal numatomą panaudojimo laiką.

13 straipsnis

Nuosavo kapitalo ekonominės vertės priedas, susijęs su automatiniais palūkanų normos pasirinkimo sandoriais

1. Įstaigos apskaičiuoja nuosavo kapitalo ekonominės vertės priedus, susijusius su jų ne prekybos knygos pozicijų, nurodytų 5 straipsnio 3 dalies a punkte, automatiniais palūkanų normos pasirinkimo sandoriais.

2. Įsigyto automatinio palūkanų normos pasirinkimo sandorio atveju įstaigos apskaičiuoja to pasirinkimo sandorio vertės pokytį kaip reikšmę tarp jo vertės pagal taikytiną scenarijų, atsižvelgiant į santykinį numanomo palūkanų normos kintamumo padidėjimą 25 %, ir jo vertės pagal pagrindinį scenarijų.

3. Parduoto automatinio palūkanų normos pasirinkimo sandorio atveju įstaigos apskaičiuoja to pasirinkimo sandorio vertės pokytį kaip reikšmę tarp jo vertės pagal taikytiną scenarijų ir jo vertės pagal pagrindinį scenarijų.

Taikant pirmą pastraipą, vertės pokytis yra lygus skirtumui tarp šių a ir b punktų:

a) pasirinkimo sandorio vertės pasirinkimo sandorio turėtojui įverčio, atsižvelgiant į:

   i) nerizikingo pelningumo kreivę taikytina valiuta pagal taikytiną scenarijų;

   ii) santykinį numanomo palūkanų normos kintamumo padidėjimą 25 %;

b) pasirinkimo sandorio vertės pasirinkimo sandorio turėtojui, apskaičiuotos taikant ne sukrėtimo pelningumo kreivę ir numanomą palūkanų normos kintamumą taikytina valiuta vertinimo dieną.

4. Įstaigos apskaičiuoja nuosavo kapitalo ekonominės vertės priedą, susijusį su automatinių palūkanų normos pasirinkimo sandorių rizika, kaip skirtumą tarp visų įsigytų pasirinkimo sandorių verčių, apskaičiuotų pagal 2 dalį, ir visų parduotų pasirinkimo sandorių verčių, apskaičiuotų pagal 3 dalį, pritaikius scenarijų atitinkama valiuta.

5. 2 ir 3 dalyse nurodytiems apskaičiavimams atlikti įstaigos naudoja savo taikomus vidaus vertinimo metodus.

III SKYRIUS

ĮSTAIGOS NE PREKYBOS KNYGOS VEIKLOS GRYNOSIOMS PALŪKANŲ PAJAMOMS KYLANČIOS RIZIKOS VERTINIMO STANDARTIZUOTA METODIKA

14 straipsnis

Tariamųjų perkainojimo pinigų srautų priskyrimo reikalavimai

1. Pagal standartizuotą metodiką vertindamos riziką, kylančią dėl galimų palūkanų normų pokyčių, turinčių įtakos įstaigų ne prekybos knygos veiklos grynosioms palūkanų pajamoms, įstaigos priskiria savo ne prekybos knygos pozicijų tariamuosius perkainojimo pinigų srautus atitinkamiems perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 1 punkte.

2. 1 dalyje nurodytam tariamųjų perkainojimo pinigų srautų priskyrimui taikomi 5–12 straipsniai su nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, išdėstytomis šio straipsnio 3–6 dalyse.

3. Nukrypdamos nuo 5 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos, įstaigos į tariamuosius perkainojimo pinigų srautus įtraukia palūkanų mokėjimų komercines maržas ir kitus skirtumo komponentus.

4. Priskyrusios 6 straipsnyje, 9 straipsnio 5 dalyje, 10 straipsnio 7 dalyje ir 12 straipsnyje nurodytus tariamuosius perkainojimo pinigų srautus atitinkamiems priedo 1 punkte nurodytiems perkainojimo terminų intervalams, įstaigos tuos tariamuosius perkainojimo pinigų srautus taip pat priskiria priedo 3 punkte nurodytiems atskaitos termino intervalams. Daroma prielaida, kad tariamieji perkainojimo pinigų srautai, kuriuos sudaro palūkanų mokėjimai, turi tą patį atskaitos terminą kaip priemonė, pagal kurią jie mokami.

5. Priskyrusios 7 ir 8 straipsniuose nurodytus tariamuosius perkainojimo pinigų srautus atitinkamiems priedo 1 punkte nurodytiems perkainojimo terminų intervalams, įstaigos tuos tariamuosius perkainojimo pinigų srautus taip pat priskiria priedo 3 punkto a papunktyje nurodytam atskaitos termino intervalui.

6. 11 straipsnyje nurodytų išvestinių finansinių priemonių fiksuotųjų palūkanų dalis įstaigos vertina pagal šio straipsnio 4 dalį.

11 straipsnyje nurodytų išvestinių finansinių priemonių kintamųjų palūkanų dalis įstaigos vertina pagal šio straipsnio 5 dalį.

15 straipsnis

Grynųjų palūkanų pajamų priedas, susijęs su automatiniais palūkanų normos pasirinkimo sandoriais grynųjų palūkanų pajamų laikotarpiu

1. Įstaigos apskaičiuoja grynųjų palūkanų pajamų priedus, susijusius su jų ne prekybos knygos pozicijų, nurodytų 5 straipsnio 3 dalies a punkte, automatiniais palūkanų normos pasirinkimo sandoriais grynųjų palūkanų pajamų laikotarpiu.

2. Taikant 1 dalį, 13 straipsnis taikomas *mutatis mutandis*, taikant nukrypti leidžiančias nuostatas, išdėstytas šio straipsnio 3–6 dalyse.

3. Apskaičiuodamos grynųjų palūkanų pajamų priedus, nurodytus 1 dalyje, įstaigos neįtraukia automatinių palūkanų normos pasirinkimo sandorių, kuriais galima pasinaudoti tik pasibaigus grynųjų palūkanų pajamų laikotarpiui.

4. Apskaičiuodamos grynųjų palūkanų pajamų priedus, nurodytus 1 dalyje, įstaigos neatsižvelgia į santykinį numanomo kintamumo padidėjimą.

5. 13 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytą vertę įstaigos apskaičiuoja remdamosi pagal pagrindinį ir taikytinus scenarijus tikėtinomis išmokomis.

6. Įstaigos daro prielaidą, kad finansinės priemonės, kurių pasirinkimo sandoriai ar nelijiniškumas yra vykdomi automatiškai, yra atnaujinamos su panašiomis ypatybėmis iki grynųjų palūkanų pajamų laikotarpio pabaigos.

16 straipsnis

Tikrąja verte vertinamų automatinių palūkanų normos pasirinkimo sandorių, kurių terminas sueina pasibaigus grynųjų palūkanų pajamų laikotarpiui, rinkos vertės pokyčiai

Įstaigos apskaičiuoja tikrąja verte vertinamų automatinių palūkanų normos pasirinkimo sandorių, kurių terminas sueina pasibaigus grynųjų palūkanų pajamų laikotarpiui, rinkos vertės pokyčius pagal 13 straipsnį.

IV SKYRIUS

STANDARTIZUOTO NUOSAVO KAPITALO EKONOMINĖS VERTĖS RIZIKOS MATO APSKAIČIAVIMAS

17 straipsnis

Nuosavo kapitalo ekonominės vertės ir jos pokyčių apskaičiavimas

1. Įstaigos apskaičiuoja nuosavo kapitalo ekonominę vertę pagal pagrindinį scenarijų ir pagal taikytinus sukrėtimų scenarijus kiekviena valiuta pagal 2, 3 ir 4 dalis. Įstaigos apskaičiuoja nuosavo kapitalo ekonominės vertės pokyčius pagal 5 ir 6 dalis.

2. staigos 6, 7, 8 straipsniuose, 9 straipsnio 5 dalyje, 10 straipsnio 7 dalyje, 11 straipsnio 2 dalyje ir 12 straipsnyje nurodytus tariamuosius perkainojimo pinigų srautus priskiria tuose straipsniuose nurodytiems perkainojimo terminų intervalams šiuo būdu:

a) visi teigiami ir neigiami perkainojimo terminų intervalo tariamieji perkainojimo pinigų srautai užskaitomi tarpusavyje ir sudaro kiekvieno perkainojimo terminų intervalo grynąją ilgąją arba grynąją trumpąją poziciją;

b) gaunamų pinigų srautai išreiškiami teigiama verte, o netenkamų pinigų srautai – neigiama verte.

3. Taikydamos diskonto koeficientą, įstaigos diskontuoja grynuosius tariamuosius perkainojimo pinigų srautus, kad gautų dabartinę vertę. Tą diskonto koeficientą $DF_{i,c}(t_k)$ įstaigos apskaičiuoja lyginamąją nulinę palūkanų normą $R_{i,c}(t_k)$ intervalo vidurio taške pagal atitinkamą scenarijų *i* ir valiutą *c* padaugindamos iš intervalo vidurio taško t_k taip:

$$DF_{i,c}(t_k) = \exp\left(-R_{i,c}(t_k) * t_k\right)$$

4. Siekdamos nustatyti nuosavo kapitalo ekonominę vertę pagrindiniam scenarijui ir taikytiniems scenarijams kiekviena valiuta, įstaigos susumuoja visų perkainojimo terminų intervalų diskontuotus grynuosius perkainojimo pinigų srautus.

5. Nuosavo kapitalo ekonominės vertės pokytį įstaigos apskaičiuoja iš nuosavo kapitalo ekonominės vertės pagal taikytiną scenarijų atimdamos nuosavo kapitalo ekonominę vertę pagal pagrindinį scenarijų ir pridėdamos automatinio palūkanų normos pasirinkimo sandorio vertės pokytį, apskaičiuotą pagal 13 straipsnį.

6. Apskaičiuodamos agreguotą pokytį pagal kiekvieną scenarijų įstaigos susumuoja visus neigiamus ir teigiamus pokyčius kiekviena valiuta. Atlikdamos tą apskaičiavimą įstaigos valiutas, kurios nėra atskaitomybės valiuta, konvertuoja į atskaitomybės valiutą taikydamos ECB momentinį užsienio valiutos kursą ataskaitinę datą. Teigiamiems pokyčiams taikomas 50 % svertinis koeficientas arba 80 % koeficientas valiutų kurso mechanizmo (VKM II) valiutoms, kai oficialiai sutarta svyravimo riba yra siauresnė nei standartinė +/– 15 % riba.

Svertinį padidėjimą įstaigos pripažįsta iki didesniosios iš šių verčių:

a) neigiamų pokyčių eurais arba VKM II valiutomis absoliučiosios vertės;

b) rezultato, gauto teigiamiems pokyčiams VKM II valiutomis arba eurais pritaikius 50 % koeficientą.

V SKYRIUS

STANDARTIZUOTO GRYNŲJŲ PALŪKANŲ PAJAMŲ RIZIKOS MATO APSKAIČIAVIMAS

18 straipsnis

Laikotarpis

Įstaigos apskaičiuoja savo ne prekybos knygos veiklos grynąsias palūkanų pajamas per ne trumpesnį kaip vienų metų laikotarpį (toliau – grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis).

Iki grynųjų palūkanų pajamų laikotarpio pabaigos likęs laikas gaunamas iš grynųjų palūkanų pajamų laikotarpio atėmus priedo 1 punkte nurodytų atitinkamų perkainojimo terminų intervalų perkainojimo vidurio tašką (toliau – likęs laikas).

19 straipsnis

Tariamųjų perkainojimo pinigų srautų reinvestavimo ar refinansavimo prognozuojamos nerizikingos palūkanų normos įtakos apskaičiavimas

1. Siekdamos apskaičiuoti tariamųjų perkainojimo pinigų srautų reinvestavimo ar refinansavimo prognozuojamo nerizikingo pelningumo įtaką grynosioms palūkanų pajamoms, kaip nurodyta 4 dalyje, kiekvienai valiutai ir kiekvienam scenarijui įstaigos apskaičiuoja išankstinių sandorių palūkanų normas, kurios atitinka palūkanų normų nerizikingą komponentą, kurį numatoma taikyti nerizikingoms paskoloms, kurios pradedamos teikti nuo priedo 4 punkte nurodytų perkainojimo terminų intervalų perkainojimo vidurio taškų ir kurių terminai atitinka atskaitos termino intervalo vidurio taškus, nurodytus priedo 3 punkte.

2. 1 dalyje nurodytas išankstinių sandorių palūkanų normas įstaigos apskaičiuoja pagal šią formulę:

$$FWD_{i,c}(t_k, t_k + REF_j) = -\frac{\ln\left[{}_{D}F_{i,c}(t_k\ REF_j) \big/ {}_{D}F_{i,c}(t_k)\right]}{REF_j}$$

čia:

t_k yra perkainojimo terminų intervalo k vidurio taškas;

REF_j yra atskaitos termino intervalo j vidurio taškas;

$FWD_{i,c}(t_k, t_k + REF_j)$ yra atitinkamo scenarijaus i ir valiutos c išankstinių sandorių palūkanų norma, taikoma nerizikingai paskolai, kuri pradedama teikti nuo perkainojimo terminų intervalo vidurio taško k ir kurios terminas sueina atskaitos termino intervalo vidurio taške j;

$DF_{i,c}(t_k)$ yra 17 straipsnio 3 dalyje nurodytas atitinkamo scenarijaus i, valiutos c ir laiko t_k diskonto koeficientas.

3. Įstaigos apskaičiuoja taikytiną nerizikingą palūkanų normą kiekvienam perkainojimo terminų intervalo vidurio taško ir atskaitos termino intervalo vidurio taško deriniui sudaugindamos 1 dalyje nurodytas išankstinių sandorių palūkanų normas ir 18 straipsnio antroje pastraipoje nurodytą likusį laikotarpį.

4. Įstaigos apskaičiuoja tariamųjų perkainojimo pinigų srautų reinvestavimo ar refinansavimo prognozuojamos nerizikingos palūkanų normos įtaką grynosioms palūkanų pajamoms, sudaugindamos šiuos a ir b punktus:

a) 6, 7, 8 straipsniuose, 9 straipsnio 5 dalyje, 10 straipsnio 7 dalyje, 11 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje ir 12 straipsnyje nurodytus tariamuosius perkainojimo pinigų srautus, priskirtus pagal 14 straipsnio 4 ir 5 dalis;

b) atitinkamos taikytinos nerizikingos palūkanų normos, apskaičiuotos pagal šio straipsnio 3 dalį, įtaką.

20 straipsnis

Tariamųjų perkainojimo pinigų srautų reinvestavimo ar refinansavimo prognozuojamos komercinės maržos įtakos apskaičiavimas

1. Įstaigos apskaičiuoja tariamųjų perkainojimo pinigų srautų reinvestavimo ar refinansavimo prognozuojamos komercinės maržos įtaką grynosioms palūkanų pajamoms sudaugindamos pagal 2 dalį apskaičiuotus tariamuosius perkainojimo pinigų srautus ir 4 dalyje nurodytą taikytinos komercinės maržos pelningumą.

2. Siekdamos atlikti 1 dalyje nurodytą apskaičiavimą, įstaigos:

a) perskaičiuodamos komercines maržas priskiria 6–12 straipsniuose nurodytų priemonių tariamuosius perkainojimo pinigų srautus priedo 4 punkte nurodytiems perkainojimo terminų intervalams;

b) įvertina:

i) taikytiną komercinės maržos normą pagal šio straipsnio 3 dalį;

ii) likusį laiką, nurodytą 18 straipsnio antroje pastraipoje.

Taikant a punktą, 6–12 straipsniai taikomi *mutatis mutandis*. Tačiau kintamųjų palūkanų priemonių atveju įstaigos priskiria tariamųjų perkainojimo pinigų srautų dalį, kurią sudaro pagrindinė suma, pagal tų kintamųjų palūkanų priemonių galutinį sutarties terminą.

3. Taikydamos 1 dalį, įstaigos priskiria ne prekybos knygos pozicijas finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų produktų rūšims ir jas išskaido pagal geografinę vietovę ir valiutą.

Pirmoje pastraipoje nurodyto finansinio turto produktų rūšys:

a) skolos vertybiniai popieriai;

b) paskolos ir išankstiniai mokėjimai (ne finansų bendrovės);

c) paskolos ir išankstiniai mokėjimai (namų ūkių hipotekos paskolos);

d) paskolos ir išankstiniai mokėjimai (namų ūkių kreditavimas, išskyrus hipoteką);

e) paskolos ir išankstiniai mokėjimai (kitos sandorio šalys);

f) kiti ne prekybos knygos produktai.

Pirmoje pastraipoje nurodytų finansinių įsipareigojimų produktų rūšys:

a) indėliai (ne finansų bendrovės);

b) indėliai (namų ūkiai);

c) indėliai (kitos sandorio šalys);

d) skolos vertybiniai popieriai;

e) kiti ne prekybos knygos įsipareigojimai.

4. Jeigu priemonėmis yra prekiaujama giliose ir aktyviose likvidžiose rinkose, kuriose tų priemonių vertę galima nustatyti remiantis plačiai skelbiamomis ir lengvai prieinamomis rinkos kainomis, įstaigos apskaičiuoja 2 dalies b punkte nurodytą taikytiną komercinės maržos normą pagal rinkos kainą bei tų priemonių palūkanų mokėjimus, atėmusios nerizikingą palūkanų normą.

Kitų, pirmoje pastraipoje nenurodytų, priemonių atveju įstaigos apskaičiuoja 2 dalies b punkte nurodytą taikytiną komercinės maržos normą pagal per praėjusias 360 dienų pagal sandorius gautų ar sumokėtų komercinių maržų svertinį vidurkį, atsižvelgdamos į produkto rūšį, geografinę vietovę ir valiutą, nurodytus 2 dalyje. Jei tokių sandorių nebuvo, įstaigos apskaičiuoja taikytiną komercinės maržos normą remdamosi prielaidomis, kurios grindžiamos su palyginamu portfeliu susijusiomis gautomis ar sumokėtomis maržomis.

5. Pagal pagrindinį scenarijų taikytina komercinės maržos norma, apskaičiuota pagal 3 dalį, taip pat taikoma ir pagal taikytiną scenarijų.

6. Siekdamos atsižvelgti į 18 straipsnio antroje pastraipoje nurodytą likusį laiką, įstaigos apskaičiuoja komercinės maržos pelningumo procentinę dalį sudaugindamos taikytiną komercinės maržos normą, apskaičiuotą pagal šio straipsnio 3 dalį, ir tą likusį laiką.

21 straipsnis

Palūkanų mokėjimų ar jų dalies, vykdomų iki perskaičiavimo datos imtinai, apskaičiavimas

1. Įstaigos apskaičiuoja iki perkainojimo datos imtinai atliktų palūkanų mokėjimų įtaką grynosioms palūkanų pajamoms, be 19 ir 20 straipsniuose nurodyto priskyrimo, priskirdamos 6–12 straipsniuose nurodytų priemonių palūkanų mokėjimus priedo 4 punkte nurodytiems perkainojimo terminų intervalams, jei tie palūkanų mokėjimai atitinka šias sąlygas:

a) palūkanų mokėjimo dydis yra žinomas ir fiksuotas, kai pasikeitus palūkanų normoms mokėjimas negali pasikeisti;

b) palūkanų mokėjimas turėtų būti sumokėtas per grynųjų palūkanų pajamų laikotarpį, nurodytą 18 straipsnio pirmoje pastraipoje.

2. Kintamųjų palūkanų priemonių atveju, kai palūkanų mokėjimas atliekamas po perkainojimo datos, įstaigos šio straipsnio 1 dalį taiko tik tai palūkanų mokėjimo daliai, kuri atitinka komercinę maržą.

22 straipsnis

Tikrąja verte vertinamų priemonių, kurių terminas sueina pasibaigus grynųjų palūkanų pajamų laikotarpiui, rinkos vertės pokyčiai

1. Įstaigos apskaičiuoja tikrąja verte vertinamų priemonių rinkos vertės pokyčius pasibaigus grynųjų palūkanų pajamų laikotarpiui, taikydamos 17 straipsnio 3, 4 ir 5 dalis *mutatis mutandis* priskyrimui, atliekamam pagal 2 dalį.

2. Priskyrimui pagal 1 dalį įstaigos taiko 17 straipsnio 2 dalį *mutatis mutandis* ir į tariamuosius perkainojimo pinigų srautus įtraukia palūkanų mokėjimų komercines maržas ir kitus skirtumo komponentus, taikydamos šias nukrypti leidžiančias nuostatas:

a) įstaigos neįtraukia tariamųjų perkainojimo pinigų srautų, susijusių su ne tikrąja verte vertinamomis priemonėmis;

b) įstaigos neįtraukia tariamųjų pinigų srautų, kurie perkainojami grynųjų palūkanų pajamų laikotarpiu, tuos pinigų srautus priedo 4 punkte nurodytuose perkainojimo terminų intervaluose prilygindamos nuliui.

23 straipsnis

Grynųjų palūkanų pajamų priedas, susijęs su bazine rizika

1. Be 7 straipsnyje nurodyto priskyrimo, tariamuosius perkainojimo pinigų srautus, susijusius su kintamųjų palūkanų priemonėmis, įstaigos kiekviena valiuta pagal jų perkainojimo datą priskiria perkainojimo terminų intervalams, nurodytiems priedo 4 punkte, kai tų kintamųjų palūkanų priemonių, išskyrus priskirtąsias šio straipsnio 2 dalies a punkte nurodytam vienos nakties atskaitos terminui, suma viršija 5 % ne prekybos knygos pozicijų, kurios apskaitomos kaip turtas pagal taikytiną apskaitos sistemą.

Taikydamos pirmą pastraipą, įstaigos neįtraukia įterptųjų palūkanų normų pasirinkimo sandorių ir juos vertina pagal 8 dalį.

2. Priskirdamos 1 dalyje nurodytus tariamuosius perkainojimo pinigų srautus, įstaigos tuos pinigų srautus priskiria šiems atskaitos terminams, su kuriais susijusi kintamųjų palūkanų priemonė:

a) vienos nakties;

b) 1 mėn.;

c) 3 mėn.;

d) 6 mėn.;

e) 12 mėn.

3. Kai atitinkamas atskaitos terminas nežinomas, įstaigos tariamuosius perkainojimo pinigų srautus priskiria vienai iš šių kategorijų:

a) oficiali palūkanų norma, kai kintamųjų palūkanų priemonė yra susieta su oficialia palūkanų norma;

b) kita, kai kintamųjų palūkanų priemonė yra susieta su kitu lyginamuoju indeksu.

Įstaigos tariamuosius perkainojimo gaunamų pinigų srautus išreiškia teigiamomis vertėmis, o tariamuosius perkainojimo netenkamų pinigų srautus – neigiamomis vertėmis.

4. Remdamosi istoriniais priemonių palūkanų normų pokyčių pastebėjimais, kiekvienam atskaitos terminui, nurodytam 2 dalyje, ir kiekvienai kategorijai, nurodytai 3 dalyje, įstaigos apskaičiuoja griežtinimo sukrėtimus ir atlaisvinimo sukrėtimus konkrečia valiuta tokiu būdu, kuris nuosekliai taikomas bėgant laikui.

5. Įstaigos apskaičiuoja 4 dalyje nurodytus griežtinimo sukrėtimus ir atlaisvinimo sukrėtimus, palygindamos palūkanų normas, taikomas 2 dalies a punkte nurodytam vienos nakties atskaitos terminui, su taikomomis kitiems 2 dalies b–e punktuose nurodytiems atskaitos terminams ir 3 dalyje nurodytoms kategorijoms.

6. Įstaigos 4 dalyje nurodytus griežtinimo sukrėtimus ir atlaisvinimo sukrėtimus, padaugintus iš 18 straipsnio antroje pastraipoje nurodyto likusio laiko, taiko tariamiesiems perkainojimo pinigų srautams kiekviena valiuta.

7. Įstaigos agreguoja 6 dalyje nurodytų apskaičiavimų rezultatus atskirai 4 dalyje nurodytiems griežtinimo sukrėtimams ir atlaisvinimo sukrėtimams.

8. Įstaigos apskaičiuoja išmokas pagal kintamųjų palūkanų priemonių automatinius palūkanų normos pasirinkimo sandorius tiek pagal griežtinimo sukrėtimus, tiek pagal atlaisvinimo sukrėtimus, nurodytus 4 dalyje, ir tas išmokas palygina su išmokomis, apskaičiuotomis pagal pagrindinį scenarijų.

Išmokų skirtumą, apskaičiuotą atlikus pirmoje pastraipoje nurodytą palyginimą, įstaigos prideda prie 7 dalyje nurodyto agreguoto rezultato, apskaičiuoto atskirai griežtinimo sukrėtimams ir atlaisvinimo sukrėtimams. Gaunamas išmokas jos išreiškia teigiama verte, o netenkamas išmokas – neigiama verte. Įstaigos išmokų nediskontuoja ir nedaro prielaidų dėl kintamumo pokyčių.

9. Grynųjų palūkanų pajamų priedas, susijęs su bazine rizika, yra lygus mažesniajam rezultatui, apskaičiuotam griežtinimo sukrėtimams ir atlaisvinimo sukrėtimams pagal 1–8 dalis.

24 straipsnis

Grynųjų palūkanų pajamų ir jų pokyčių apskaičiavimas

1. Įstaigos apskaičiuoja grynųjų palūkanų pajamas sudėdamos visus šiuos elementus, išskyrus automatinius palūkanų normos pasirinkimo sandorius, iki grynųjų palūkanų pajamų laikotarpio:

a) tariamųjų perkainojimo pinigų srautų reinvestavimo ar refinansavimo prognozuojamą nerizikingą pelningumą, apskaičiuotą pagal 19 straipsnį;

b) 6–12 straipsniuose nurodytų priemonių tariamųjų perkainojimo pinigų srautų reinvestavimo ar refinansavimo prognozuojamą komercinę maržą, apskaičiuotą pagal 20 straipsnį;

c) iki perkainojimo datos imtinai atliktų pajamų mokėjimų sumą, apskaičiuotą pagal 21 straipsnį, atėmus visas susikaupusias reikšmingas palūkanas, kai t = 0.

2. 1 dalyje nurodyto apskaičiavimo tikslu įstaigos gaunamų pinigų srautus išreiškia teigiamomis vertėmis, o netenkamų pinigų srautus – neigiamomis vertėmis.

3. Įstaigos apskaičiuoja scenarijaus poveikį grynosioms palūkanų pajamoms sudėdamos visus šiuos elementus:

a) skirtumą tarp:

i) su taikytinu scenarijumi susijusio apskaičiavimo, nurodyto 1 dalyje;

ii) su pagrindiniu scenarijumi susijusio apskaičiavimo, nurodyto 1 dalyje;

b) grynųjų palūkanų pajamų priedą, susijusį su automatiniais pasirinkimo sandoriais grynųjų palūkanų pajamų laikotarpiu ir apskaičiuotą pagal 15 straipsnį;

c) grynųjų palūkanų pajamų priedą, susijusį su bazine rizika ir nurodytą 23 straipsnyje.

Taikydamos pirmos pastraipos a ir b punktus, įstaigos naudoja tuos pačius scenarijus.

Taikydamos pirmos pastraipos c punktą, įstaigos apskaičiuoja grynųjų palūkanų pajamų priedą, susijusį su bazine rizika, griežtinimo ar atlaisvinimo sukrėtimams, kaip nurodyta 23 straipsnio 9 dalyje, kurio neigiamas poveikis grynosioms palūkanų pajamoms yra didžiausias.

4. Apskaičiuodamos agreguotą pokytį pagal kiekvieną scenarijų įstaigos susumuoja visus neigiamus ir teigiamus pokyčius kiekviena valiuta. Atlikdamos tą apskaičiavimą įstaigos valiutas, kurios nėra atskaitomybės valiuta, konvertuoja į atskaitomybės valiutą taikydamos ECB momentinį užsienio valiutos kursą ataskaitinę datą. Teigiamiems pokyčiams taikomas 50 % svertinis koeficientas arba 80 % koeficientas VKM II valiutoms, kai oficialiai sutarta svyravimo riba yra siauresnė nei standartinė +/– 15 % riba.

Svertinį padidėjimą įstaigos pripažįsta iki didesniosios iš šių verčių:

a) neigiamų pokyčių eurais arba VKM II valiutomis absoliučiosios vertės;

b) rezultato, gauto teigiamiems pokyčiams VKM II valiutomis arba eurais pritaikius 50 % koeficientą.

VI SKYRIUS

SUPAPRASTINTA STANDARTIZUOTA METODIKA NUOSAVO KAPITALO EKONOMINEI VERTEI IR GRYNOSIOMS PALŪKANŲ PAJAMOMS APSKAIČIUOTI

25 straipsnis

Supaprastinta standartizuota metodika nuosavo kapitalo ekonominei vertei ir jos pokyčiams apskaičiuoti

1. Apskaičiuodamos nuosavo kapitalo ekonominę vertę ir jos pokyčius pagal supaprastintą standartizuotą metodiką, įstaigos taiko 5–13 straipsnius, laikydamosi nukrypti leidžiančių nuostatų, išdėstytų šio straipsnio 2–5 dalyse.

2. Pagal pagrindinį scenarijų taikomi šie principai:

a) nukrypdamos nuo 8 straipsnio 2–6 dalių, įstaigos nustato neterminuotųjų indėlių pagrindinio komponento sumą, taikydamos šias procentines dalis:

   i) 69,23 % mažmeniniams atsiskaitomiesiems neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 8 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje;

   ii) 53,85 % mažmeniniams neatsiskaitomiesiems neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 8 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje;

   iii) 38,46 % didmeniniams ne finansinių klientų neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 8 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje;

b) nukrypdamos nuo 8 straipsnio 9 dalies, įstaigos priskiria neterminuotųjų indėlių pagrindinį komponentą tolygiai per laikotarpį, kaip nurodyta priedo 5 punkto a papunktyje.

3. Scenarijuose, pagal kuriuos numatomas trumpalaikių palūkanų normų kritimas, kaip nurodyta 4 straipsnio a punkto ii papunktyje, b punkto ii papunktyje ir c punkto ii papunktyje, taikomi šie principai:

a) nukrypdamos nuo 8 straipsnio 2–6 dalių, įstaigos nustato neterminuotųjų indėlių pagrindinio komponento sumą, taikydamos šias procentines dalis:

   i) 90 % mažmeniniams atsiskaitomiesiems neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 8 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje;

   ii) 70 % mažmeniniams neatsiskaitomiesiems neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 8 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje;

   iii) 50 % didmeniniams ne finansinių klientų neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 8 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje;

b) nukrypdamos nuo 8 straipsnio 9 dalies, įstaigos priskiria neterminuotųjų indėlių pagrindinį komponentą tolygiai per laikotarpį, kaip nurodyta priedo 5 punkto b papunktyje.

4. Scenarijuose, pagal kuriuos numatomas trumpalaikių palūkanų normų kilimas, kaip nurodyta 4 straipsnio a punkto i papunktyje, b punkto i papunktyje ir c punkto i papunktyje, taikomi šie principai:

a) nukrypdamos nuo 8 straipsnio 2–6 dalių, įstaigos nustato neterminuotųjų indėlių pagrindinio komponento sumą, taikydamos šias procentines dalis:

   i) 48,46 % mažmeniniams atsiskaitomiesiems neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 8 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje;

   ii) 37,69 % mažmeniniams neatsiskaitomiesiems neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 8 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje;

   iii) 26,92 % didmeniniams ne finansinių klientų neterminuotiesiems indėliams, nurodytiems 8 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje;

b) nukrypdamos nuo 8 straipsnio 9 dalies, įstaigos priskiria neterminuotųjų indėlių pagrindinį komponentą tolygiai per laikotarpį, kaip nurodyta priedo 5 punkto c papunktyje.

5. Įstaigos apskaičiuoja 13 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytą vertės pokytį kaip išmokų sumos pagal pagrindinį scenarijų ir išmokų sumos pagal taikytiną scenarijų skirtumą, diskontuotą taikant nerizikingas palūkanų normas. Įstaigos neatsižvelgia į jokį didesnio kintamumo poveikį ir automatinių pasirinkimo sandorių išmokas pagal taikytiną scenarijų padaugina iš 1,10.

26 straipsnis

Supaprastinta standartizuota metodika grynųjų palūkanų pajamoms ir jų pokyčiams apskaičiuoti

1. Apskaičiuodamos grynųjų palūkanų pajamas ir jų pokyčius pagal supaprastintą standartizuotą metodiką, įstaigos taiko 14–16 straipsnius, laikydamosi nukrypti leidžiančių nuostatų, išdėstytų šio straipsnio 2–7 dalyse.

2. 1 dalyje nurodytam apskaičiavimui taip pat taikomas 25 straipsnis.

3. 1 dalyje nurodytam apskaičiavimui netaikoma 14 straipsnio 4 dalis. Kiekvienai 20 straipsnio 3 dalyje nurodytai produkto rūšiai įstaigos apskaičiuoja:

a) viso ne prekybos knygos turto, kuris jautrus fiksuotųjų palūkanų normai, vidutinį atskaitos terminą;

b) visų ne prekybos knygos įsipareigojimų, kurie jautrūs fiksuotųjų palūkanų normai, vidutinį atskaitos terminą.

4. Nukrypdamos nuo 19 straipsnio, įstaigos taiko apskaičiuotus vidutinius atskaitos terminus, o ne atskaitos termino intervalų vidurio taškus, nustatytus priedo 3 punkte.

5. Nukrypdamos nuo 20 straipsnio 2 dalies, įstaigos, taikydamos 20 straipsnio 3 dalies trečią pastraipą, ne prekybos knygos pozicijas, nurodytas 20 straipsnio 2 dalyje, išskaido tik pagal produkto rūšį, o ne pagal geografinę vietovę.

6. Nukrypdamos nuo 21 straipsnio, įstaigos apskaičiuoja iki perkainojimo datos imtinai įvykdytus palūkanų mokėjimus ar jų dalį, sudaugindamos:

a) neapmokėtą visų priemonių pagrindinę sumą;

b) priemonėms atitinkamai turto ar įsipareigojimų dalyje taikomų vidutinių palūkanų normų įstaigų įverčius;

c) grynųjų palūkanų pajamų laikotarpį arba tuo atveju, kai priemonė perkainojama iki grynųjų palūkanų pajamų laikotarpio, priedo 1 punkte nustatytų neapmokėtai priemonei taikytinų perkainojimo terminų intervalų vidurio tašką.

7. Įstaigos apskaičiuoja 15 straipsnyje nurodytą vertės pokytį kaip skirtumą tarp išmokų sumos pagal pagrindinį scenarijų ir išmokų sumos pagal taikytiną scenarijų skirtumą, diskontuotą taikant nerizikingas palūkanų normas. Įstaigos neatsižvelgia į jokį didesnio kintamumo poveikį ir išmokas pagal taikytiną scenarijų padaugina iš 1,10.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOJI NUOSTATA

27 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2023 m. gruodžio 1 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

PRIEDAS

1. Perkainojimo terminų intervalai:

   a) vienos nakties terminų intervalas, kurio vidurio taškas – 1 diena, arba apytiksliai 0,0028 metų;

   b) terminų intervalas nuo daugiau kaip 1 d. iki 1 mėn. (imtinai), kurio vidurio taškas – 15 dienų;

   c) terminų intervalas nuo daugiau kaip 1 mėn. iki 3 mėn. (imtinai), kurio vidurio taškas – 60 dienų;

   d) terminų intervalas nuo daugiau kaip 3 mėn. iki 6 mėn. (imtinai), kurio vidurio taškas – 135 dienos;

   e) terminų intervalas nuo daugiau kaip 6 mėn. iki 9 mėn. (imtinai), kurio vidurio taškas – 225 dienos;

   f) terminų intervalas nuo daugiau kaip 9 mėn. iki 12 mėn. (imtinai), kurio vidurio taškas – 315 dienos;

   g) terminų intervalas nuo daugiau kaip 1 m. iki 1,5 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 1 m. ir 90 dienų;

   h) terminų intervalas nuo daugiau kaip 1,5 m. iki 2 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 1 m. ir 270 dienų;

   i) terminų intervalas nuo daugiau kaip 2 m. iki 3 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 2 m. ir 180 dienų;

   j) terminų intervalas nuo daugiau kaip 3 m. iki 4 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 3 m. ir 180 dienų;

   k) terminų intervalas nuo daugiau kaip 4 m. iki 5 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 4 m. ir 180 dienų;

   l) terminų intervalas nuo daugiau kaip 5 m. iki 6 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 5 m. ir 180 dienų;

   m) terminų intervalas nuo daugiau kaip 6 m. iki 7 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 6 m. ir 180 dienų;

   n) terminų intervalas nuo daugiau kaip 7 m. iki 8 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 7 m. ir 180 dienų;

   o) terminų intervalas nuo daugiau kaip 8 m. iki 9 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 8 m. ir 180 dienų;

   p) terminų intervalas nuo daugiau kaip 9 m. iki 10 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 9 m. ir 180 dienų;

   q) terminų intervalas nuo daugiau kaip 10 m. iki 15 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 12 m. ir 180 dienų;

   r) terminų intervalas nuo daugiau kaip 15 m. iki 20 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 17 m. ir 180 dienų;

   s) terminų intervalas nuo daugiau kaip 20 m., kurio vidurio taškas – 25 m.

2. Perkainojimo terminų intervalų trukmė, nurodyta 9 straipsnio 4 dalies b punkte:

   a) 0 m.;

   b) 1/12 m.;

   c) 2/12 m.;

   d) 3/12 m.;

   e) 3/12 m.;

   f) 3/12 m.;

   g) 6/12 m.;

   h) 6/12 m.;

i) 1 m.;

j) 1 m.;

k) 1 m.;

l) 1 m.;

m) 1 m.;

n) 1 m.;

o) 1 m.;

p) 1 m.;

q) 5 m.;

r) 5 m.;

s) 10 m.

3. Atskaitos termino intervalai:

a) terminų intervalas nuo daugiau kaip vienos nakties iki 12 mėn. (imtinai), kurio vidurio taškas – 12 mėn.;

b) terminų intervalas nuo daugiau kaip 1 m. iki 1,5 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 1 m. ir 90 dienų;

c) terminų intervalas nuo daugiau kaip 1,5 m. iki 2 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 1 m. ir 270 dienų;

d) terminų intervalas nuo daugiau kaip 2 m. iki 3 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 2 m. ir 180 dienų;

e) terminų intervalas nuo daugiau kaip 3 m. iki 4 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 3 m. ir 180 dienų;

f) terminų intervalas nuo daugiau kaip 4 m. iki 5 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 4 m. ir 180 dienų;

g) terminų intervalas nuo daugiau kaip 5 m. iki 6 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 5 m. ir 180 dienų;

h) terminų intervalas nuo daugiau kaip 6 m. iki 7 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 6 m. ir 180 dienų;

i) terminų intervalas nuo daugiau kaip 7 m. iki 8 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 7 m. ir 180 dienų;

j) terminų intervalas nuo daugiau kaip 8 m. iki 9 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 8 m. ir 180 dienų;

k) terminų intervalas nuo daugiau kaip 9 m. iki 10 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 9 m. ir 180 dienų;

l) terminų intervalas nuo daugiau kaip 10 m. iki 15 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 12 m. ir 180 dienų;

m) terminų intervalas nuo daugiau kaip 15 m. iki 20 m. (imtinai), kurio vidurio taškas – 17 m. ir 180 dienų;

n) terminų intervalas nuo daugiau kaip 20 m., kurio vidurio taškas – 25 m.

4. Perkainojimo terminų intervalai, nurodyti 19 straipsnio 1 dalyje, 20 straipsnio 2 dalyje, 21 straipsnio 1 dalyje, 22 straipsnio 2 dalyje ir 23 straipsnio 1 dalyje:

a) šio priedo 1 dalies a–f punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 1 m.;

b) šio priedo 1 dalies a–g punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 1,5 m.;

c) šio priedo 1 dalies a–h punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 2 m.;

d) šio priedo 1 dalies a–i punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 3 m.;

e) šio priedo 1 dalies a–j punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 4 m.;

f) šio priedo 1 dalies a–k punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 5 m.;

g) šio priedo 1 dalies a–l punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 6 m.;

h) šio priedo 1 dalies a–m punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 7 m.;

i) šio priedo 1 dalies a–n punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 8 m.;

j) šio priedo 1 dalies a–o punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 9 m.;

k) šio priedo 1 dalies a–p punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 10 m.;

l) šio priedo 1 dalies a–q punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 15 m.;

m) šio priedo 1 dalies a–r punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 20 m.;

n) šio priedo 1 dalies a–s punktų intervalai, kai grynųjų palūkanų pajamų laikotarpis – 25 m.“.

5. 25 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodyti scenarijai:

a) pagrindinis scenarijus:

i) iki 5 m. laikotarpis; neterminuotųjų indėlių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje, kategorija, kai 30,77 %, 1,15 %, 2,31 %, 3,46 %, 3,46 %, 3,46 %, 6,92 %, 6,92 %, 13,85 %, 13,85 % ir 13,85 % šios kategorijos neterminuotųjų indėlių yra priskirta atitinkamai šio priedo 1 punkto a, b, c, d, e, f, g, h, i, j ir k papunkčiuose nurodytiems terminų intervalams;

ii) iki 4,5 m. laikotarpis; neterminuotųjų indėlių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje, kategorija, kai 46,15 %, 1,00 %, 2,00 %, 2,99 %, 2,99 %, 2,99 %, 5,98 %, 5,98 %, 11,97 %, 11,97 % ir 5,98 % šios kategorijos neterminuotųjų indėlių yra priskirta atitinkamai šio priedo 1 punkto a, b, c, d, e, f, g, h, i, j ir k papunkčiuose nurodytiems terminų intervalams;

iii) iki 4 m. laikotarpis; neterminuotųjų indėlių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje, kategorija, kai 61,54 %, 0,80 %, 1,60 %, 2,40 %, 2,40 %, 2,40 %, 4,81 %, 4,81 %, 9,62 % ir 9,62 % šios kategorijos neterminuotųjų indėlių yra priskirta atitinkamai šio priedo 1 punkto a, b, c, d, e, f, g, h, i ir j papunkčiuose nurodytiems terminų intervalams;

b) scenarijus, pagal kurį numatomas trumpalaikių palūkanų normų kritimas:

i) iki 5 m. laikotarpis; neterminuotųjų indėlių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje, kategorija, kai 10,00 %, 1,50 %, 3,00 %, 4,50 %, 4,50 %, 4,50 %, 9,00 %, 9,00 %, 18,00 %, 18,00 % ir 18,00 % šios kategorijos neterminuotųjų indėlių yra priskirta atitinkamai šio priedo 1 punkto a, b, c, d, e, f, g, h, i, j ir k papunkčiuose nurodytiems terminų intervalams;

ii) iki 4,5 m. laikotarpis; neterminuotųjų indėlių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje, kategorija, kai 30,00 %, 1,30 %, 2,59 %, 3,89 %, 3,89 %, 3,89 %, 7,78 %, 7,78 %, 15,55 %, 15,55 % ir 7,78 % šios kategorijos neterminuotųjų indėlių yra priskirta atitinkamai šio priedo 1 punkto a, b, c, d, e, f, g, h, i, j ir k papunkčiuose nurodytiems terminų intervalams;

iii) iki 4 m. laikotarpis; neterminuotųjų indėlių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje, kategorija, kai 50,00 %, 1,04 %, 2,08 %, 3,12 %, 3,12 %, 3,12 %, 6,25 %, 6,25 %, 12,51 % ir 12,51 % šios kategorijos neterminuotųjų indėlių yra priskirta atitinkamai šio priedo 1 punkto a, b, c, d, e, f, g, h, i ir j papunkčiuose nurodytiems terminų intervalams;

c) scenarijus, pagal kurį numatomas trumpalaikių palūkanų normų kilimas:

i) iki 5 m. laikotarpis; neterminuotųjų indėlių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje, kategorija, kai 51,54 %, 0,81 %, 1,62 %, 2,42 %, 2,42 %, 2,42 %, 4,85 %, 4,85 %, 9,69 %, 9,69 % ir 9,69 % šios kategorijos neterminuotųjų indėlių yra priskirta atitinkamai šio priedo 1 punkto a, b, c, d, e, f, g, h, i, j ir k papunkčiuose nurodytiems terminų intervalams;

ii) iki 4,5 m. laikotarpis; neterminuotųjų indėlių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje, kategorija, kai 62,31 %, 0,70 %, 1,39 %, 2,09 %, 2,09 %, 2,09 %, 4,19 %, 4,19 %, 8,38 %, 8,38 % ir 4,19 % šios kategorijos neterminuotųjų indėlių yra priskirta atitinkamai šio priedo 1 punkto a, b, c, d, e, f, g, h, i, j ir k papunkčiuose nurodytiems terminų intervalams;

iii) iki 4 m. laikotarpis; neterminuotųjų indėlių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktyje, kategorija, kai 73,08 %, 0,56 %, 1,12 %, 1,68 %, 1,68 %, 1,68 %, 3,37 %, 3,37 %, 6,73 % ir 6,73 % šios kategorijos neterminuotųjų indėlių yra priskirta atitinkamai šio priedo 1 punkto a, b, c, d, e, f, g, h, i ir j papunkčiuose nurodytiems terminų intervalams.